

Szerkesztési iroda

Sepsi-Szentgyörgyön
a ref. kollegium épületé-
ben, hová
lap szerkesztési részét illető
üzleti levelek küldendők.

Kiadó hivatal:

POLLÁK MÓR
könyvnyomdája és könyv-
kereskedése,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.

A „Háromszéki háziipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten
kint kétszer:
csütörtökön és vasárnap.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTEK

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postáozva küldve
Egész évre . . . 6 ft — kr.
Fél évre . . . 3 ft — kr.
Negyedévre . . . 1 ft 50 kr.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitlatter sora 15 kr.

A marosvásárhely-román-jászvárosi vasút.

Ezen vasutnak kiépítését 1872 óta folyton sürgetve a legnagyobb örömmel olvastam Thaly Emil urnak közelebből a „Nemzetgazdasági Szemle”-ben ezt illetőleg közzétett tanulmányát. Mindenestére reám és az „Ellenőr”-re csak örvendetes lehet, hogy a mi mellett mi eddig ugyszólva csak solo küzdöttünk, most más oldalról is vizsgálódás tárgyát képezi, nemcsak sőt annak valószínűsítése szükségesnek, sürgősnek nyilvánítatik.

Miután én már más alkalommal fejtegettem ezen vasutat, jelenen az „Ellenőr” 1878. évi 375. számában kiemeltém ennek egy nemzetgazdasági, mint stratégiai fontosságát, ez alkalommal csak azért szólok fel, hogy a Thaly ur cikkének pár téves adatát helyreigazítsam.

Thaly ur a Marosvásárhely-Sz.-Régén Toplica-Orotva-Putna-Prezekári irányt veszi föl és teszi tanulmánya tárgyává. Ez azonban nem a rendes irány. A helyes irány vagy: Marosvásárhely, Sz.-Régén, Toplica, Székabaka, Borszék, Preszekár, vagy Marosvásárhely, Szász-Régén, G. Szentimre, Ditró, Putna, Preszekár.

Az első — a borszéki — vonal az én számításom szerint kerekszámban a határszélig 130 k. mért tenne ki s egy — de csak kisköve — vizválasztót szelne át; a második — a görgényditrói — vonal 125 kilométer hosszú volna, de két — az előbbinél ugyan nagyobb, azonban még mindig kisköve — vizválasztót fogna átszelni, s még pedig az első Görgény és Ditró közt a „Fehérág” nevezetű helyen, a másodikat a Putnán a melyet a Thaly ur vonala is vágna. Ez — a polibaputnai vonal — az én számításom szerint 145 kilométer hosszú, tehát a toplicaborszéki vonalnál 15, a görgényditróinál 20 kilométerrel hosszabb.

De nem ezen hosszabb volta miatt, hanem nemzetgazdasági szempontból nem pártolhatom a toplicaputna vonalat. S hogy ezt miért nem viszi Thaly ur Toplicától Székabakán át Borszéknek? Teljeséggel nem értem. Borszék — gyógyhatányát illetőleg — Europa egyik legelső fürdője. Jelenleg is, midőn a vasuttol minden irányban oly távol van, 5-6 millió liter savanyu vizet küld évenként sakt — Budapesttől Konstantinápolyig terjednek a ráktárai ki. Van üveggyára, terjedelmes kőszentlepei, s vidéke ma is élénk kereskedést űz. A görgényditrói vonal szintén népes tájon, s a görgényi állam uradalmakon vonul keresztül; tehát itt az államvagyon közvetlen is tetemesen fogna értékében növekedni, s azon kívül stratégiai szempontból is ez a legelőnyösebb volna, Ditró és Maros-Vásárhely közt ez levén a legrövidebb ut. S Ditrónak Brassóval vasut által való összeköttetését a hadi kormányzat is rég és hathatósan sürgeti.

Ezen vonal irányát illetőleg is azonban az én nézetem eltér a hivatalosan jelzett tervtől. Hogy miben és miért? azt még az „Ellenőr” mult évi 375-ik számában kifejtettem. Itt tehát elégségesnek látom, ha azon cikkemből a következő pár sort idézem:

„Mint rövidebb és egyenesebb vonalat, eddig-
elé az Olt-völgyi vonalat hallottam hangoztatni.
Én ezuttal egy más vonalra hívom föl a közfigyelmet,
a mely úgy nemzetgazdasági, mint hadászati
szempontból sokkal fontosabb. S ez a Brassóból,
vagy még helyesebben Földváról kiinduló kézd-
vásárhely-kászonygyesi vonal.”

Ma is ezt mondom Sőt ma még sokkal inkább mint egy évvel ezelőtt. A „Hon” jelen évi jul. 20-iki számában ugyanis azt olvasom, hogy: Negroponti — a Kelet Rotschildja — komoly nyilatkozatot tett, hogy az „Ojtozig kiépíttessék — részünkről — a vasut, onnan saját költségén adju-

tig ő maga ki fogja építeni. Negropontinak ugyanis ezen vonal a birtokán menne át; itt pedig gazdag sótelepek fedeztet már is föl.

Ennélfogva kormányunknak meg kellene a lépéseket tenni, hogy a Földvár Sepsi-Szentgyörgy Kézd-Vásárhely Ojtozi mint egy 87 kilométer hosszú vonal a legsürgősebben kiépíttessék. Ezen vonal át haladna Előpatakon, Sepsi-Szentgyörgyön, Háromszék dus ronáján, Kézd-Vásárhelyen és Berceken — erről is már többször és tüzetesen szóltam — s erős meggyőződéseim szerint ezen egész vonalat mintegy 3.000.000 forinttal ki lehetne építeni. Ezen vonal a míg stratégiai szempontból a legfontosabb szoroson halad át, addig a legrövidebb utat fogna Keletre vezetni.

A marosvásárhely-tölgyesi vonal pedig Dél-orszország felé volna a legrövidebb vonal. Ezen marosvásárhely-tölgyesi vonal kiépítésének költségét is Thaly ur igen magasra teszi. Szerinte 118 003 forintba kerülne kilométerenkint. Én azonban meg vagyok győződve — ismervé a helyi viszonyokat és körülményeket — hogy Marosvásárhelyről a tölgyesi szorosig kilométerenkint jól ki lehetne építeni 65000, forinttal; tehát még a hosszabb borszéki irányban is elég volna 8.450.000 forint: s ha Tölgyesen tul, itt személyes tapasztalatból nem ismerem ugyan a helyi viszonyokat, de vizválasztó nincs, hanem mindenütt a Beszterce folyam völgyén haladna — másfél ennyi költséget veszünk is föl, mégis ezen 95 kilométer hosszú vonal — Romániáig — mintegy 9 millióba kerülne. Ez pedig több mint 11 millióval volna kevesebb, mint a hogy azt Thaly ur kiszámította.

Szóval: a helyi viszonyok tanulmányozása még a Thaly ur által nyert eredményél is sokkal kedvezőbb eredményt vezet. Ez pedig szolgáljon a kormánytól ösztönül arra, hogy a keleti vasutnak célszerű, nemcsak, sőt szükséges csatlakozásait igyekezzeik minélelőbb valószínűsíteni. Ma is ismétlem, a mit annyiszor mondtam, hogy a keleti vasut csak úgy fog jövedelmező lenni, ha ezen csatlakozások kiépíttetnek.

Hogy a Marosvásárhely-toplica-borszéki, vagy a marosvásárhely-görgény-ditrói irány-e az előnyösebb? arról a kormány — a részletes tanulmány alkalmával — könnyen meg fog győződhetni. Egyébiránt azt hiszem, a kereskedelmi miniszter ur közelebbi körútjában meggyőződött arról, hogy a székelyföldi ipar és kereskedelem — minden egyébtől eltekintve is — megérdemli, hogy a közlekedés könnyítése által a kormány, illetőleg az állam részéről is némi pártfogásban részesüljön. Mai napig egyedül csak a székyesség az, a mely a vasut jótékonyosságát épséggel nem élvezzi. És ez nemzetiségi szempontból is nagy hiba.

Dr. Cseh Károly.

Az új török kormány igen dicséretes feladatot tűzött maga elé. A közigazgatást egyszerűsíteni és reformálni, a valutát javítani és a hadsereget bék lábra akarja állítani. Ezek a belügyi kérdések, a melyeknek megoldását fölvetve programjába a porta, és a kormányzókkal is tudata ezen szándékát. Aarifa pasa külügyi politikájáról eddig semmi hír, de valószínű, hogy nem is fogunk többet megtudni. Az új kabinetről még nagyobb joggal lesz elmondható, hogy az ellentálláson kívül nem lesz programja. Hírlik, hogy Szavfet az új külügyminiszter Párisban ígéretet tett Waddingtonnak a görög határ rendezést illetőleg. Ez ígéret azonban, ha csakugyan megvalósult volna is, bizonyára leolvadna, mire Konstantinápolyba ér Szavfet pasa.

Az új kabinetnek mindenesetre elég bajos lesz helyzete már csak azért is, mert Kheireddin nagy népszerűséget szerzett eljáráásával. A török nép a kalifa iránt való határtalan tiszteletben, nő fel. De a Konstantinápolyból érkező tudósításokból világosan kivehető, hogy az ottomán birodalom jelen fatális helyzetéből Abdul Hamidnak is

ki juttatják az őt illető részt; Kheireddin pasa kívánsága, hogy kellő határok közé szorítsák a szultán kényuralma, nem tévesztheti el hatását. E hatás nem fog csökkeni, ha valósul az a hír, hogy Kheireddin visszautasította a párisi nagykövetséget, mert ő a nagyvezírségről is azért mondott le hogy nem helyesli a szultán politikáját, ezt tehát más állomáson sem támogathatja.

Az új török cabinet és Kheireddin pasa politikája közt talán meg fogjuk tudni a különbséget, mert az exnagyvezír röpiratban szándékozik megismertetni tervezett, programját. E különbség azonban aligha lesz lényeges, mert annyit mulasztott Törökország hogy jó ideig az európai hatalmak által kitűzött irányban lesz kénytelen haladni és saját kezdeményezése számára nagyon kevés tere marad.

A szultán ismét helyre akarja állítani a nagyvezírséget. Mint a Presse Pérából jelenti, Edhem pasát szándékozik kinevezni nagyvezírré, Aarifi pasát pedig külügyminiszteré.

Edhem pasa, a bécsi török nagykövet, mint a „Polit. corr” értesül, két hávi szabadságot kért, hogy Konstantinápolyba mehessen magán ügyeinek rendezésére. A porta azonban fölzártotta a nagykövetet, hogy a török kormánykörökben végbemenő gyökeres változásra való tekintetből mondjon le egyelőre kivánságáról. Edhem pasa is azok közt volt, a kiket fölzártottak a görög határkérdés tárgyalására: de ő nem fogadta el ezt a megbízást.

Szófia-ból írják a „Politische Correspondenz”-nek, hogy a bánulgarok megindították lapjukat, „Zelepkuna Bulgária” („Egész Bulgária”) a neve. Az első szám élen kijelenti SzlavjevoK, a párt vezére és a lap szerkesztője, hogy a „Zelepkuna Bugária” támogatni fogja a nemzet egyesülési törekvéseit. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a párt igitonrája a fejedelemség nemzetközi helyzetét és meg akarja érteni a berlini szerződést! sőt inkább büszkeségesnek tartják a radikálisok annak hangos nyilvánítását hogy értékesnek tartják az országra nézve a nagyhatalmak jó akaratját, a melyet egészen meg akarnak őrizni. „Nekünk bizalommal kell viseltetnünk Europa szándékai iránt de ez nem zárja ki, hogy előkészítsessék a nemzet a nagy és nehéz munkára, hogy annak idejében felhasználhassa a kínálkozó alkalmat.”

A bánulgarok mérsékletéről tudomás vesztünk, és reméljük, hogy annál inkább meg fognak győződni e magartás célszerűségéről, minél inkább látni fogják, hogy abban a „kis Bulgáriában” is nagyon sok a teendőjük.

Egyszersmind azt is regisztráljuk, hogy az orosz kormány Davidoff államtanácsost nevezte ki bolgárországi képviselőjévé, a kinek azt az utasítást adta Hiers az orosz külügyi hivatal vezetője hogy semmiképen se avatkozzék be a fejedelemség belügyeibe. Csak az a kérdés, hogy a muszka diplomata képes lesz-e megtenni ezt. Bolgárország érdekében mindenesetre kívánatos lenne.

A brit követségnek Kabulba való érkezéséről a következő hivatalos jelentést küldötte Londonba az indiai alkirály:

A városból négy márföldnyire két szardír fogadót bennünket lovassággal és két elefánttal. Mi az elefántokon folytattuk utunkat nagy lovas kíséret mellett. A városon kívül két út, négy lovaság és kilenc lovagezred volt oszlopokban felállítva. A csapatok üdvözöltek bennünket, a zenekarok a brit néphymnust játszták, és midőn a városba bevonultunk, a néhez úteknek 17 üdvözlést tettek. Nagy néptömeg volt összegyűlve, a mely a legnagyobb tisztelettel viselte magát. Balahiszárbán szállásunkon két szardír fogadót bennünket. 6 órák formálisan látogatást tett Cavagnari az emirnél, és átnyújtotta az alkirály levelét. Az emir kérdézközdött az alkirály, ugyszintén a királyné és a királyi család felől, és ajánlkozást fejtette ki a császári herceg halála fölött. Az emir magaviselete a legbarátságosabb volt.

Az osztrák-magyar bank főtanácsosa mint a „Pester Lloyd”-nak Bácsbójtájtírjak, mind a magyar mind az osztrák kormányhoz feliratot határozott intézni, a cimérekérdés megoldásának sürgetése végett. A bankgyűj kiállításán ugyanis már 1853. óta nem történtvén semmi változtatás, ez által a hamisítások nagyon könnyítettak, minél